

Harde woorden

Gesprekspapier n.a.v. Johannes 6:60-71

Ik moest de laatste tijd steeds aan de tekst denken die we vandaag voor ons hebben liggen. Op verschillende manieren kwam bij mij de afgelopen tijd het gevoel op me af: iedereen gaat weg!?

Verschillende stellen zullen ons de komende tijd verlaten omdat ze elders in het land een woning hebben gekocht. Heel begrijpelijk natuurlijk, gezien de achterlijk hoge huizenprijzen hier in Amsterdam en omgeving en we hopen dat ze op hun nieuwe plek iets van Gods goede nieuws kunnen belichamen. Maar het doet wel elke keer pijn om zo betrokken leden te moeten verliezen.

Afgelopen week kon je ook lezen van twee gezinnen die om andere redenen de gemeente verlaten. Corona en de sociale verschraving die dat met zich heeft gebracht heeft geleid tot een grotere afstand tot de gemeenschap. Het verlangen om nog langer deel uit te maken van de gemeente was te klein om nog langer lid te blijven. Ook hiervan is het heel verdrietig om dit te horen.

Alles bij elkaar kwam de afgelopen tijd een beetje het gevoel naar voren alsof iedereen zo maar wegging. Overdreven natuurlijk, dat begrijp ik ook wel, maar zo werken gevoelens nou eenmaal.

Met dit in het achterhoofd moest ik aan deze tekst uit Johannes 6 denken. Jezus komt op een punt dat iedereen hem de rug lijkt toe te keren. Het is natuurlijk niet helemaal vergelijkbaar, maar toch. Hoe gaat Jezus hier mee om? En: wat kunnen wij daarvan leren?

Vraag: herken je iets van de gevoelens die hierboven beschreven worden?

Jezus: een geliefd spreker?

Als we in de evangeliën horen van Jezus preken, dan hebben we altijd de indruk dat dat ontzettend indrukwekkende, en ook aansprekende preken geweest moeten zijn. Hele mensenmassa's kwamen op Hem af om Hem maar te kunnen horen. Blijkbaar wist Jezus een snaar te raken bij mensen, die maakte dat men bleef luisteren.

Maar Jezus is geen pleaser. Hij zegt in ieder geval niet alleen maar dingen die de mensen willen horen. We lezen in ons gedeelte dat Jezus een preek houdt in Kafarnaüm (vers 59), de plek waar Hij woont. En dan als de preek afgelopen is, lezen we:

“Veel leerlingen die het gehoord hadden zeiden: Dit zijn harde woorden, wie kan daarnaar luisteren?”

Blijkbaar, viel deze preek niet in goede aarde....

Er liggen hier twee vragen. Als eerste: wat is het eigenlijk wat de mensen zo tegenstond in de preek van Jezus? Waarom vonden ze het harde woorden? En, ten tweede, hoe gaat Jezus daar mee om?

Wat maakte Jezus woorden hard?

Laten we maar beginnen met de vraag wat de mensen zo hard vonden in de vraag van Jezus. Sommige uitleggers zeggen dat de mensen simpelweg bedoelen dat ze de woorden van Jezus niet snappen. Dit zijn harde woorden, daarmee bedoelen ze, hard om te begrijpen, moeilijk te snappen.

Het lijkt me eerlijk gezegd niet dat hier aan de orde is. Anders zou Jezus ook niet zeggen: 'Ergeren jullie je hieraan?' Nee, de mensen daar in Kafarnaüm begrijpen de woorden heel goed, te goed zelf, zo goed dat ze uiteindelijk moeten concluderen: deze woorden gaan ons te ver, ze ergeren ons.

Maar wat is dat dan? En zou dat vandaag ook nog spelen, of hebben we hier te maken met iets dat in die omgeving toen heel aanstootgevend was, maar nu niet meer...

Ik denk eerlijk gezegd dat er meerdere dingen zijn die de mensen tegenstaan, waarvan bepaalde dingen inderdaad heel tijd- en context-gebonden zijn.

Ik denk namelijk dat veel luisteraars heftig met hun hoofd hebben geschud toen ze Jezus hoorden zeggen dat Hij als het brood uit de hemel het Manna in de woestijn overtrof, dat ze verontwaardigd waren toen ze Hem tussen de regels door eigenlijk hoorden zeggen dat Hij belangrijker was en meer gaf dan Mozes in zijn dagen. Dat zal voor veel Joden verschrikkelijk geweest zijn om te horen. Wij zouden daar niet zoveel moeite mee hebben, maar voor vrome Joden was dat zoveel als vloeken.

Ik denk ook dat veel luisteraars verontwaardigd en vol onbegrip zullen hebben geluisterd toen ze Jezus hoorden zeggen dat men Hem moest eten en Zijn bloed moest drinken. Wij kunnen ons wel voorstelling hierbij maken, wij denken binnen de kerken aan avondmaal. Maar als je die traditie niet hebt, als je dat nooit hebt meegemaakt, dan klinkt het heel gek als iemand zegt dat je 'm moet eten en drinken.

Geen leven hebben

Op die punten zou je heel goed kunnen zeggen dat het heel tijd- en context-gebonden is dat men de preek niet pruimde. Maar er is meer aan de hand. Ik denk namelijk dat de eigenlijke reden dat men niet langer wil luisteren naar Jezus, te vinden is in dat wat Hij zegt in vers 53 aan het eind. Hij zegt:

“Wie het lichaam van de Mensenzoon niet eet en het bloed van de Mensenzoon niet drinkt, heeft geen leven in zich!”

Moet je even in denken wat Jezus zegt...nog los van het lichaam en bloed. Wie mij niet eet en drinkt heeft ... *geen leven in zich*.

M.a.w. beste mensen, als jullie zonder Mij door het leven gaan, als jullie niet naar Mij toekomen, en Mijn boodschap helemaal in je op nemen en je daaraan vastgrijpen, dan heb je geen leven. Dan heb je maar een schijnleven. Het kan heel wat lijken, je kunt denken dat het wat voorstelt, maar dat is niet zo...

Laat dat eens op je inwerken: dat is heftig, als je dat te horen krijgt!?! Je zal maar druk bezig zijn in je leven, met je zaak, met je kinderen, met je gezondheid, met alles wat je doet, en dan komt er zo iemand voorbij die zegt: het is schijn, het is niet echt, het is het leven niet...vind je het gek dat het mensen het hard vonden.

Nu denk je wellicht, ja, logisch dat je dat hard vindt als je net met Jezus in aanraking komt. Als je dat nog nooit hebt gehoord dan is dat wel even slikken. Maar dan moeten we goed opletten. Als Johannes zegt dat de mensen de woorden van Jezus hard vonden, dan zegt hij:

“Veel leerlingen die deze woorden hoorden zeiden: ‘deze woorden zijn hard.’”

M.a.w. het gaat hier over mensen die al met Jezus opgetrokken waren, die al heel wat gewend waren van Jezus, het gaat hier over mensen die tot de kring van Jezus behoorden... zeg maar, mensen uit de kerk. Zoals hier vanmorgen ook veel mensen zitten.

Ervaar jij de woorden van Jezus wel eens als hard? Herken je jezelf in deze leerlingen. Dat je hier vanmorgen gekomen bent, en je hebt alles voor elkaar in je leven, je denkt het leuk op de rit te hebben, en je hoort hier gewoon doodleuk Jezus zeggen: het is het echte leven niet als je mij niet toelaat? Of als je hier zit en je weet eigenlijk nog net zo niet wat je van Jezus en God moet denken...dan krijg je opeens te horen: als je het zonder Jezus doet, is het zinloos. “Ja, hallo...!”

Vraag: vind jij de woorden van Jezus ook wel eens hard? Waarom?

De reactie van Jezus

En weet je: het is niet zo dat Jezus schrikt van hoe zijn woorden vallen en dat Hij de boel wat probeert te sussen. ‘Nee joh, zo bedoelde ik het niet, nee, zo moet je dat niet opvatten, ik bedoelde alleen maar...’, nee, dat doet Jezus niet. Sterker zelfs, Jezus zegt heel nadrukkelijk:

“Sommigen van jullie geloven niet.”

Punt. Best wel heftig, vind je niet? Het gevolg is ligt dan ook voor de hand:

“Veel leerlingen trokken zich terug en gingen niet verder met Jezus mee.”

De kerk van Jezus loopt leeg. Waarom? Niet omdat Hij niet met zijn tijd meegaat, niet omdat Hij suf en stoffig is, maar omdat Hij zegt waar het op aan komt...

Weet je wat verder zo opvallend is: zelfs dan houdt Jezus nog niet op! Dan legt Hij de vraag tenslotte in het midden van z'n twaalf leerlingen:

“Willen jullie soms ook niet weggaan?”

Je ziet het voor je. De mensen haken af, en daar staat Jezus, met om zich heen een verdwaasde groep van twaalf mannen die met open monden van verbazing staan te kijken naar wat er gebeurt. Vol teleurstelling misschien ook wel. En dan vraagt Jezus nota bene aan hen: ‘Willen jullie misschien ook weggaan?’ Niet echt het goede moment om dat te vragen. Ze zouden zo maar zo kunnen besluiten om inderdaad hun biezen te pakken...

Waar mee kun je het vergelijken? Misschien wel met onze situatie van vandaag, met leeglopende kerken. We zijn en minderheid, de kerken zijn leeggestroomd, omdat men de woorden te hard vond, of soms ook te soft. En dan wordt nu de vraag aan ons, aan jou en aan mij gesteld: zou je eigenlijk ook niet liever weg willen gaan?

Vraag: wat zou jij antwoord zijn op de vraag van Jezus?

De reactie van Petrus

Laten we kijken naar de reactie van Petrus. Hij zegt:

“Naar wie zouden we moeten gaan, Heer?”

Het is haast een wanhopig antwoord als je het zo hoort: “Ja we zouden best wel willen, maar we zouden echt niet weten waar we dan heen zouden moeten gaan. Eerlijk gezegd vinden wij die woorden die u zojuist gesproken hebt ook erg moeilijk en hard om aan te nemen. Eerlijk gezegd hadden we ook liever iets anders gehoord, maar we hebben geen idee waar we het anders zouden moeten zoeken... *want u hebt woorden van eeuwig leven...en we weten dat U de Heilige van God bent.*”

Woorden van eeuwig leven, Heilige van God? Wat bedoelt Petrus daarmee. We hebben al iets gezien van wat eeuwig leven is toe we stil stonden bij de ontmoeting tussen Jezus en de vrouw bij de put. Toen bleek dat eeuwig leven niet allereerst betekent dat het leven is dat nooit ophoudt, maar vooral dat het betekent: leven dat z'n energie, z'n kracht put uit God. Eeuwig leven is dat leven wat je als mens krijgt als je Jezus erkent als je Heer. Dat is leven waarbij waarin je als mens niet steeds met jezelf bezig hoeft te zijn, leven waarin je niet steeds voor jezelf moet opkomen, maar een leven waarin je steeds meer je door God laat leiden, door God laat verzorgen, door God laat inspireren. Eeuwig leven is dat leven waarin je ogen en je hart opengaan voor God, opengaan voor de mensen om je heen, en waarin je als mens bevrijd wordt van zelfgerichtheid die je je kapot maakt.

Dat eeuwige leven spat van Christus af: Hij heeft woorden van eeuwig leven. Leven door de kracht van God, leven met het oog op anderen. “Want U hebt eeuwig leven, U bent de Heilige van God. U bent anders, totaal anders. U bent niet met uzelf bezig, u jaagt niet uw eigen doelen na, maar we hebben geproefd, Heer Jezus, dat u doet wat God van u vraagt en dat U leeft om anderen tot hun recht te laten komen...” zegt Petrus. Petrus zegt nog niet (hij kan dat ook nog niet zeggen): “U sterft zelfs om anderen tot hun recht te laten komen, omdat God dat van U vraagt. Zelfs uw dood spreekt van eeuwig leven.” Maar straks na het kruis en de opstanding zal Petrus dat des te meer beamen. Zelfs de dood van Jezus is eeuwig leven....

Vraag: Wat maakt dat je bij Jezus blijft? Of: wat heb je nodig om bij Jezus te blijven?

Petrus als voorbeeld

Misschien is Petrus voor sommigen of veel onder ons wel een voorbeeld? “Heer, eerlijk gezegd zou ik best eens zonder U willen, zou ik best willen zijn als die leerlingen die U de rug toekeerden, maar...waar moet ik anders heen. Ik weet gewoon niet waar ik het dan moet zoeken.” Misschien herken je dat wel? “Mijn Heer, ik had graag gezien dat u de dingen wat anders had gezegd, dat u andere dingen van Mij had gevraagd, en eigenlijk zijn dat alleen redenen genoeg om voor mezelf te kiezen en bij u vandaan te gaan, maar ‘waar moet ik heen?’ Ik zou het gewoon niet weten, want dan elke keer als de Bijbel opengaat, of ik met anderen over U spreek, dan proef ik weer dat er kracht schuilt in Uw woorden, dat Mijn leven zonder U niet volledig is. Elke keer merk ik weer, en ik kan het misschien maar heel

moeilijk onder woorden brengen, dat ik gewoon simpelweg zonder U niet kan, zonder U niet wil.”

Vraag: helpt het antwoord van Petrus je om ontspannen met vragen en twijfels om te gaan?

Afsluiting

Jezus legt een vraag in het midden van Zijn leerlingen, en Petrus reageert namens de leerlingen. De spanning is om te snijden geweest. Maar de discipelen blijven. Pfff...zouden wij opgelucht zeggen. Ik denk dat Jezus anders reageert, en dat mag een bemoediging zijn.

We lezen in vers 64 dat Jezus al lang wist wie in Hem zou geloven en wie Hem zou uitleveren. Daarmee bedoeld Johannes echt niet om in één keer de spanning dood te meppen. Daarmee bedoelt Johannes: kijk, wij kunnen helemaal uit het veld geslagen worden als we zien dat mensen Jezus de rug toekeren, wij kunnen helemaal van ons à propos raken als we kijken naar de kerken van vandaag. Maar de kerkverlating overvalt Jezus niet, overvalt God niet. Hij heeft het in de hand. Dat geeft vertrouwen. Mensen willen weglopen, maar Jezus heeft het in de hand. En met dat in het achterhoofd kunnen we op de vraag van Jezus of we ook niet weg willen gaan eigenlijk alleen maar antwoorden:

“Tot wie zouden we anders moeten gaan, en Heer, wilt U ons en onze kinderen vasthouden, ook als wij U soms zouden willen loslaten.”